

Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus varhaiskasvatuksessa

Johanna Rantsi

2024

Varhaiskasvatus –
[Varhaiskasvatus on lapsen oikeus \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Varhaiskasvatus

- yhteiskunnallinen palvelu, jolla on monia tehtäviä
- tehtävänä edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa
- on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka
- tärkeä osa lapsen kasvun ja oppimisen polkua
- luo perustaa elinikäiselle oppimiselle

Varhaiskasvatuksen hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat määräykset, suositukset ja ohjeet

Lainsäädäntö ja määräykset

Varhaiskasvatuslaki (540/2018)

Varhaiskasvatuslain tarkoituksena on varmistaa, että varhaiskasvatus edistää lapsen hyvinvointia, kehitystä ja oppimista turvallisessa ympäristössä.

Lain mukaan varhaiskasvatuksen on oltava lapsen etua ja oikeuksia kunnioittavaa ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa.

Varhaiskasvatusasetus (753/2018)

Asetuksessa säädetään muun muassa varhaiskasvatuksen henkilöstön määrästä, koulutuksesta ja tehtävistä. Se sisältää myös säännöksiä tilojen ja välineiden turvallisuudesta.

Suosituksset ja ohjeet

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (VASU)

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma määrittelee tavoitteet ja sisällöt varhaiskasvatuksen järjestämiselle ja toteuttamiselle.

VASU painottaa lasten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin sekä turvallisuuden merkitystä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suositukset

THL antaa suosituksia lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi varhaiskasvatuksessa, kuten ravitsemuksesta, liikunnasta, levosta ja hygienista.

THL julkaisee myös ohjeita tartuntatautien ehkäisystä varhaiskasvatuksessa.

Opetushallituksen ohjeet

Opetushallitus antaa ohjeita ja suosituksia varhaiskasvatuksen järjestämisestä, painottaen turvallista ja terveellistä oppimisympäristöä.

Ohjeisiin kuuluvat muun muassa kiusaamisen ehkäisy, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä monikulttuurisuuden huomioiminen.

Käytännön toimenpiteet

Hätätilannesuunnitelmat

Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä tulee olla selkeät suunnitelmat hätätilanteiden varalle, kuten tulipalon tai muun vaaratilanteen sattuessa.

Suunnitelmat sisältävät evakuointiohjeet ja hätänumeroiden saatavilla pitämisen.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat

Näihin kuuluvat mm. säännölliset pelastusharjoitukset, henkilökunnan koulutus turvallisuusasioissa ja riskien arviointi. Turvallisuuksuunnitelma kattaa myös tapaturmien ennaltaehkäisyä ja turvallisten leikkivälineiden käytön.

Terveyden edistäminen

Terveyden edistämiseen kuuluu päivittäinen ulkoilu, riittävä lepo ja ravitseva ruokailu.

Hygieniakäytännöt, kuten käsienpesu, tartuntatautien ehkäisy ja sairaiden lasten hoito-ohjeet ovat osa terveyden edistämistä.

Psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus

Kiusaamisen ehkäisy- ja puuttumisohjelmat, joiden tarkoituksena on tunnistaa ja puuttua kiusaamistilanteisiin nopeasti ja tehokkaasti.

Emotionaalisen tuen tarjoaminen lapsille, esimerkiksi tunnetaitojen opettaminen ja turvallisen aikuissuhteen luominen.

Yhteistyö perheiden kanssa

Vanhempien osallistaminen

- Hyvä yhteistyö ja avoin kommunikaatio vanhempien kanssa ovat keskeisiä hyvinvoinnin ja turvallisuuden takaamisessa.
- Vanhempien osallistaminen varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Perheiden tukeminen

- Varhaiskasvatusyksiköt voivat tarjota tukea perheille esimerkiksi neuvontapalveluiden, vanhempainiltojen ja muiden yhteistyömuotojen kautta.

VARHAISKASVATUS KOOSTUU

KASVATUS

- arvot, normit, tavat, ajattelumallit ja toimintatavat yhteiskunnassa toimimisen tueksi

OPETUS

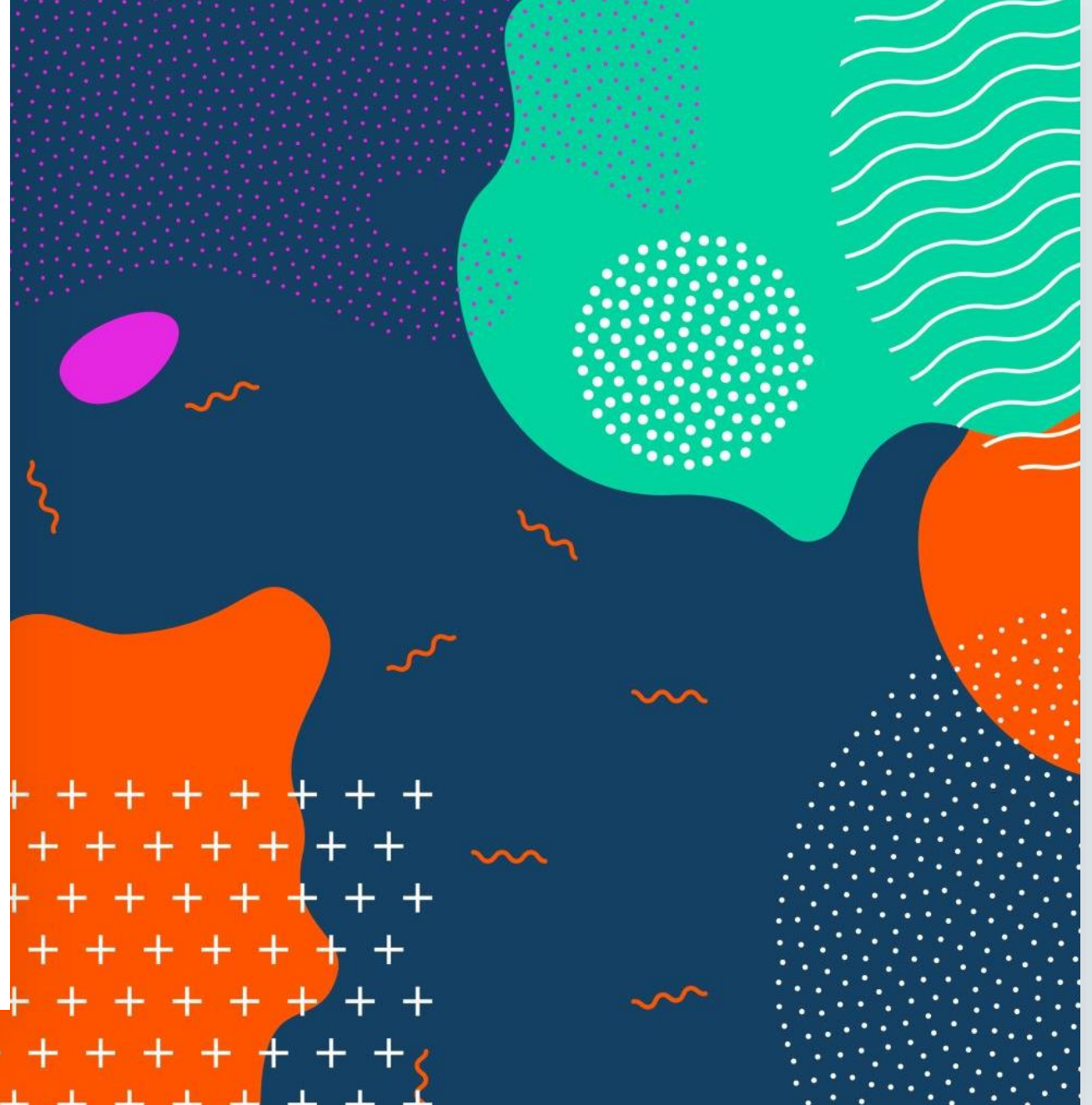
- innostaa lasta uuden oppimiseen ja erilaisista oppimisen tavoista

- pedagogiikka = *suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvattajan ja lapsen vuorovaikutukseen pohjautuvaa institutionaalista ja ammatillista toimintaa, jossa pyritään tietoisesti vaikuttamaan lapsen kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin*

HOIVA

- fyysiset perustarpeet
nukkuminen, puhtaus, syöminen
ulkoilu

Hoivan keskiössä hoitajan
vuorovaikutus lapsen kanssa.

The background is a vibrant, abstract composition. It features a central white, torn-paper-like shape containing text. Surrounding this are various colorful areas: a teal shape with white wavy lines in the top right, an orange shape with white wavy lines in the middle right, a dark blue shape with white dots in the bottom right, a pink shape with white dots in the bottom left, and a pink shape with white dashed lines in the middle left. There are also small white wavy lines scattered throughout the background.

Varhaiskasvatus – kasvatus, opetus ja hoiva

- Mitä tulee ottaa huomioon 1-vuotiaan kasvatuksen, opetuksen ja hoivan kokonaisuudessa?
- Entäpä esiopetusikäisen lapsen?

Varhaiskasvatus – kasvatus, opetus ja hoiva

- Mitä tulee ottaa huomioon 1-vuotiaan kasvatuksen, opetuksen ja hoivan kokonaisuudessa?
- Entäpä esiopetusikäisen lapsen?

Hyvinvointi

- käsitteenä laaja
- hyvinvoinnin käsite on sukua terveyden, onnellisuuden, tyytyväisyyden ja hyvän elämän käsitteille
- fyysinen hyvinvointi pitää sisällään liikunnan, unen ja ravinnon
- psyykkiseen hyvinvointiin kuuluu mielenterveys ja itsetuntemus
- sosiaalinen hyvinvointi sisältää perheen ja kasvuympäristöt

Hyvinvointi

- sosiaalista hyvinvointia tuottavat kokemukset hyväksytyksi tulemisesta sekä ryhmään kuulumisen tunteesta
- hyvinvointia tuottavat tutkitusti myös hyvät kaverisuhteet, mielekäs vapaa-ajan toiminta, päiväkodin ja kodin positiivinen sekä turvallinen ilmapiiri
- lapsen mallit hyvään vuorovaikutukseen ja vastuulliseen sosiaaliseen käyttäytymiseen tulevat kodin ihmissuhteista ja niistä kasvuympäristöistä, joissa lapsi kasvaa ja kehittyy.

Mitä hyvinvointi lapsille tarkoittaa?

<https://www.youtube.com/watch?v=pUjuorPxxkj8>

Turvallisuus

- Lapsen perustarve on turvallisuuden tunne
- Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja
- Varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta
- Turvallisuus ja hyvinvointi on osa varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatustilanteita
- Tavoitteena on lapsen hyvinvointia ja turvallisuutta tukevan osaamisen ja valmiuksien kehittäminen
- Lapsen osallisuus on keskeistä turvallisuuskulttuurin luomisessa. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti, tekemään turvallisia valintoja ja arvioimaan riskejä mm. leikeissä, lähiympäristössä, liikenteessä.
- Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvitessaan.

fyysinen

tarkoituksenmukainen, turvallinen ja terveellinen ympäristö kokonaisuudessaan:

rakennukset, rakenteellinen turvallisuus ja niiden tekniset järjestelmät sekä välitön lähiympäristö ulkoilu- ja välituntipihoihin, liikennealueineen, liikunta-alueineen ja lähimetsineen.

sosiaalinen

Sosiaalisesti turvallisuuteen kuuluvat osallisuuteen, osallistumiseen ja vuorovaikutukseen liittyvät asiat.

Varhaiskasvatuksessa aikuisen tehtävänä on varmistaa, että jokaisella lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on mahdollisuus olla osa vertaisryhmää.

Sosiaalisesti turvallinen ja salliva oppimisympäristö mahdollistaa lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden jatkuvan vuorovaikutustaitojen kehityksen sekä sen, että lapsi ja oppilas kokee voivansa tehdä vuorovaikutusaloitteita ja toimia osallisena ryhmässä.

turvallisuus

psyykkinen

Psyykkiseen kasvu- ja oppimisympäristöön voidaan ajatella kuuluvan turvallisuuden tai turvattomuuden tunteisiin sekä kognitioihin liittyvät asiat.

Lapsella on oikeus kasvaa psyykkisesti turvallisessa ympäristössä.

Psyykkisesti turvallinen ympäristö mahdollistaa lapsen ja oppilaan kielteistenkin tunteiden ilmaisun sekä mahdollisuuden saada luotettavalta ja turvalliselta aikuiselta apua.

pedagoginen

Pedagoginen turvallisuus muodostuu turvallisesta kasvu- ja oppimisympäristöstä, siinä toimivista lapsista ja aikuisista sekä heidän välisistä verkostoista ja toiminnasta.

Turvallisuuteen liittyvä tutkimus, turvallisuuskasvatus sekä turvallisuuskulttuurin rakentumista tukevat asiakirjat, kuten varhaiskasvatusuunnitelmat, sisältyy pedagogiseen turvallisuuteen.

POHDI: Miten varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten turvallisuuden osa-alueita?

FYYSINEN

PSYKKINEN

SOSIAALINEN

Kirjaa ylös pohdintasi, kootaan varhaiskasvatuksen turvallisuudesta yhteinen muistiinpano.

Päivästrukturi

- Varhaiskasvatuksen toiminta muodostaa lapselle turvallisen kokonaisuuden, jossa kaikki lapsen perustarpeet ja ikätasoinen toiminta huomioidaan.
- toistuvat ja ennakoitavat tapahtumat luovat lapsille turvallisuuden tunnetta
- **POHDI:** Mitkä asiat vaikuttavat päiväkotipäivän strukturiin?

